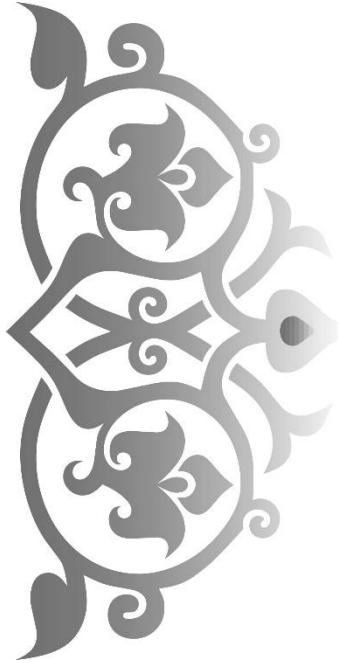

به نام خداوند جان و خرد

ابوعلی گلزاری

Smart Cities

Technology Roadmap

ارکان شهر هوشمند

مدیریت پسماند

نقشه مشترک

برای نجات محیط زیست رفتار انسان باید تغییر کند. موافقید؟

محل تفاوت

کی حاضر رفتارش رو تغییر بدنه؟

ارتباط ما و محیط زیست

- موجود منفعل یا کنشگر فعال؟
- پیچیدگی مسائل محیط زیست و شناخت عوامل تأثیر گذار
- دشواری تحلیل سیستم‌های محیط زیستی

ردپای اکولوژیکی

ساخت و ساز

منازل

جاده‌ها

زیرساختها

کشاورزی

غذا

نساجی

مواد غذایی حیوانات

ماهی‌گیری

دریا

اقيانوس

جنگل

ساخت و ساز

مبلمان

کاغذ

گرمایش

زمین چرا

گوشت

لبنیات

چرم

پشم

سوختهای فسیلی

تولید

حمل و نقل

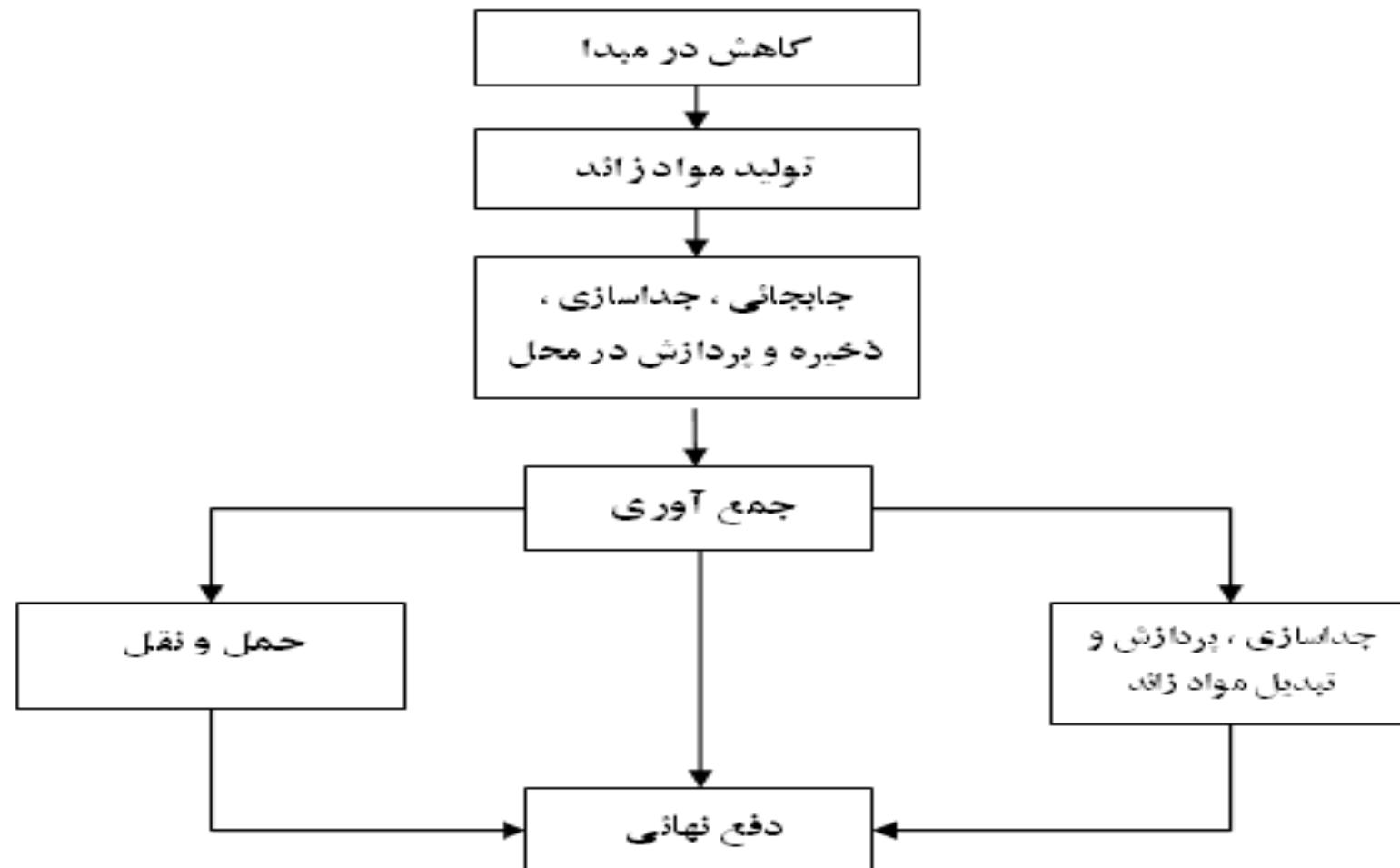
گرمایش و سرمایش

**By 2050 there
would be more
plastic than fish
in the oceans!**

عناصر موظف در مدیریت پسماند

شکل ۲ شماتیک جریان مواد زائد مربوط با عناصر موظف مدیریت مواد زائد بامد در یک جامعه پیشرفته (Tchobanoglous, 2002) (۵)

وضعیت پسماند در کشور

- ✓ در تهران روزانه حدود ۷۵۰۰ تن زباله تولید می شود.
- ✓ در اصفهان و رشت به ترتیب ۱۰۰۰ و ۶۰۰ تن زباله در روز تولید می شود.
- ✓ سرانه تولید زباله در اراک ۴۵۰ گرم و در مشهد ۸۵۰ گرم است.
- ✓ ۸۰ درصد زباله تولیدی کشور مربوط به ساکنان شهرها و ۲۰ درصد مربوط به ساکنان روستایی است.
- ✓ در ایران روزانه حدود ۵۰ هزار تن زباله تولید می شود که از این میزان کمتر از ۷ درصد آن بازیافت می شود.

انواع پسماند

- ✓ زباله های خانگی و شهری، عمدتا از پسمانده مواد غذایی و پوست میوه و سبزی، کاغذ، پلاستیک، قطعات فلزی، شیشه، پارچه و چوب
- ✓ زباله های کشاورزی، صنعتی و ساختمانی، شامل ضایعات کشاورزی، فلزات، مواد پلاستیکی و شیمیایی و نخاله های ساختمانی است که در جریان فعالیتهای اقتصادی، تولید می شود.
- ✓ زباله های بیمارستانی، مواد حاصل از فعالیتهای پزشکی و درمانی نظیر سرنگها، مواد پانسمان و باقیمانده داروها و وسایل جراحی را تشکیل میدهند
- ✓ زباله های خطرناک، زباله هایی هستند که تأثیرات شیمیایی و خورندگی، آتشزایی و انفجاری، پرتوزایی و سمی دارند؛ مانند باتری، روغن ترمز، حشره کش، رنگهای روغنی، ضدیخ، لامپهای کم مصرف و فلورسنت، زباله های الکترونیکی مانند رایانه ها و تجهیزات جانبی آنها، لوحهای فشرده، گوشیهای تلفن همراه هوشمند و همچنین زباله های هسته ای یا اتمی.

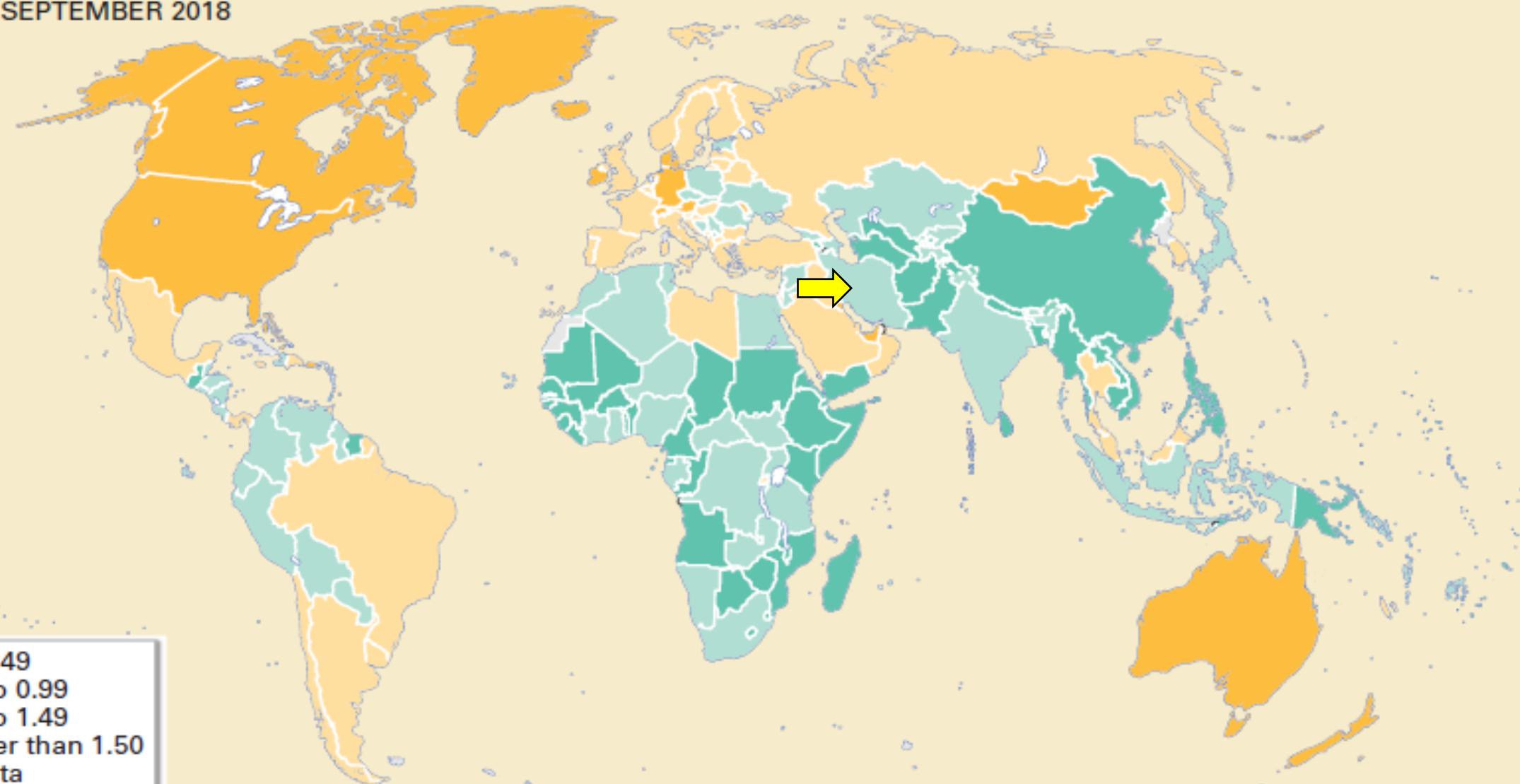
انواع پسماند

✓ زباله های خانگی و شهری، را میتوان به پسماند خشک و پسماند تر تقسیم کرد:

Map 2.1 Waste Generation Per Capita

IBRD 43910 | SEPTEMBER 2018

Note: kg = kilogram.

Table 2.1 Ranges of Average National Waste Generation by Region

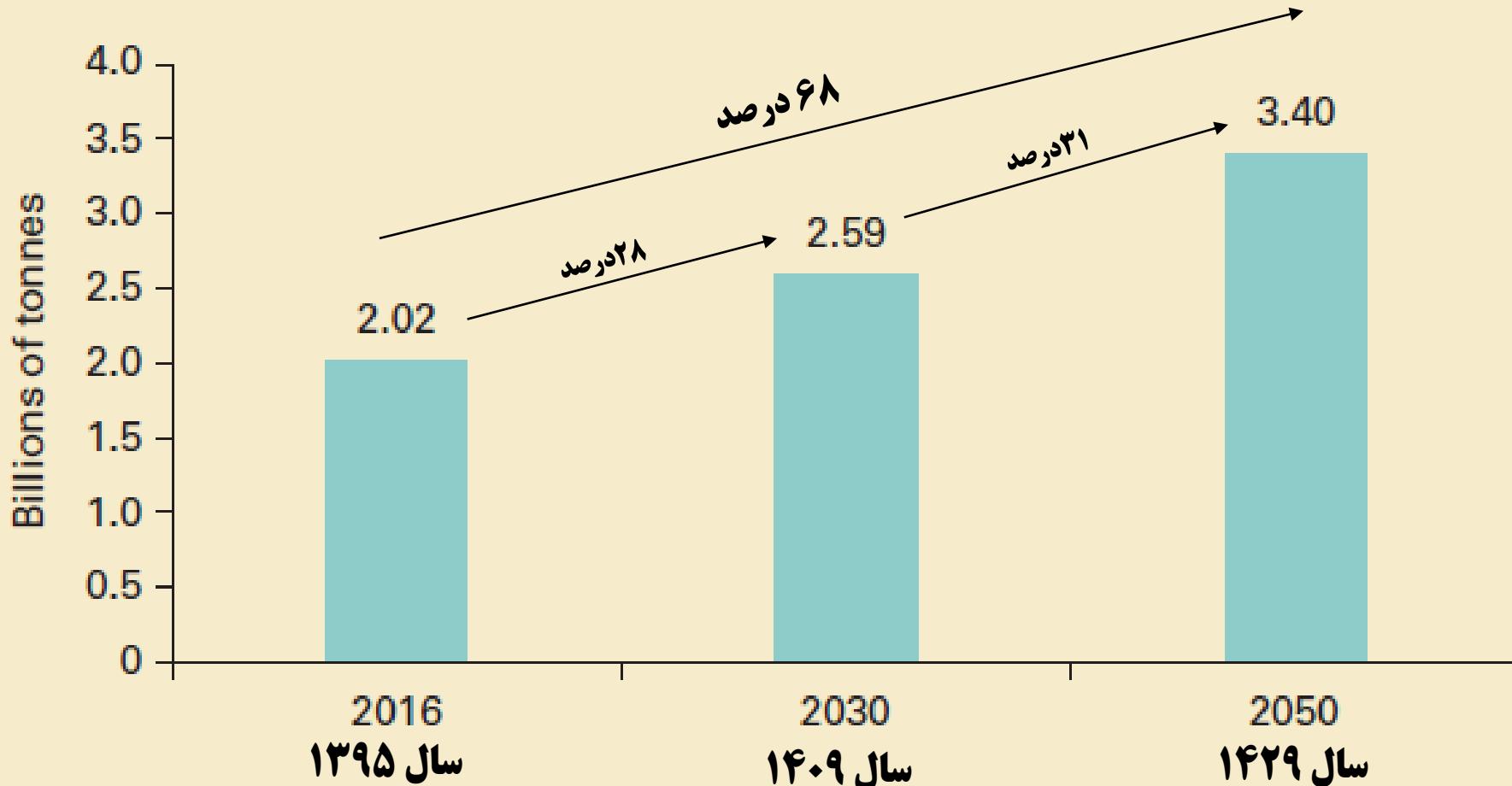
متوسط سرانه تولید پسماند‌ها بر اساس منطقه‌بندی جغرافیایی
kg/capita/day

	2016 Average	Min	25th Percentile	75th Percentile	Max
Sub-Saharan Africa	0.46	0.11	0.35	0.55	1.57
East Asia and Pacific	0.56	0.14	0.45	1.36	3.72
South Asia	0.52	0.17	0.32	0.54	1.44
Middle East and North Africa	0.81	0.44	0.66	1.40	1.83
Latin America and Caribbean	0.99	0.41	0.76	1.39	4.46
Europe and Central Asia	1.18	0.27	0.94	1.53	4.45
North America	2.21	1.94	2.09	3.39	4.54

Note: kg = kilogram.

Figure 2.5 Projected Global Waste Generation

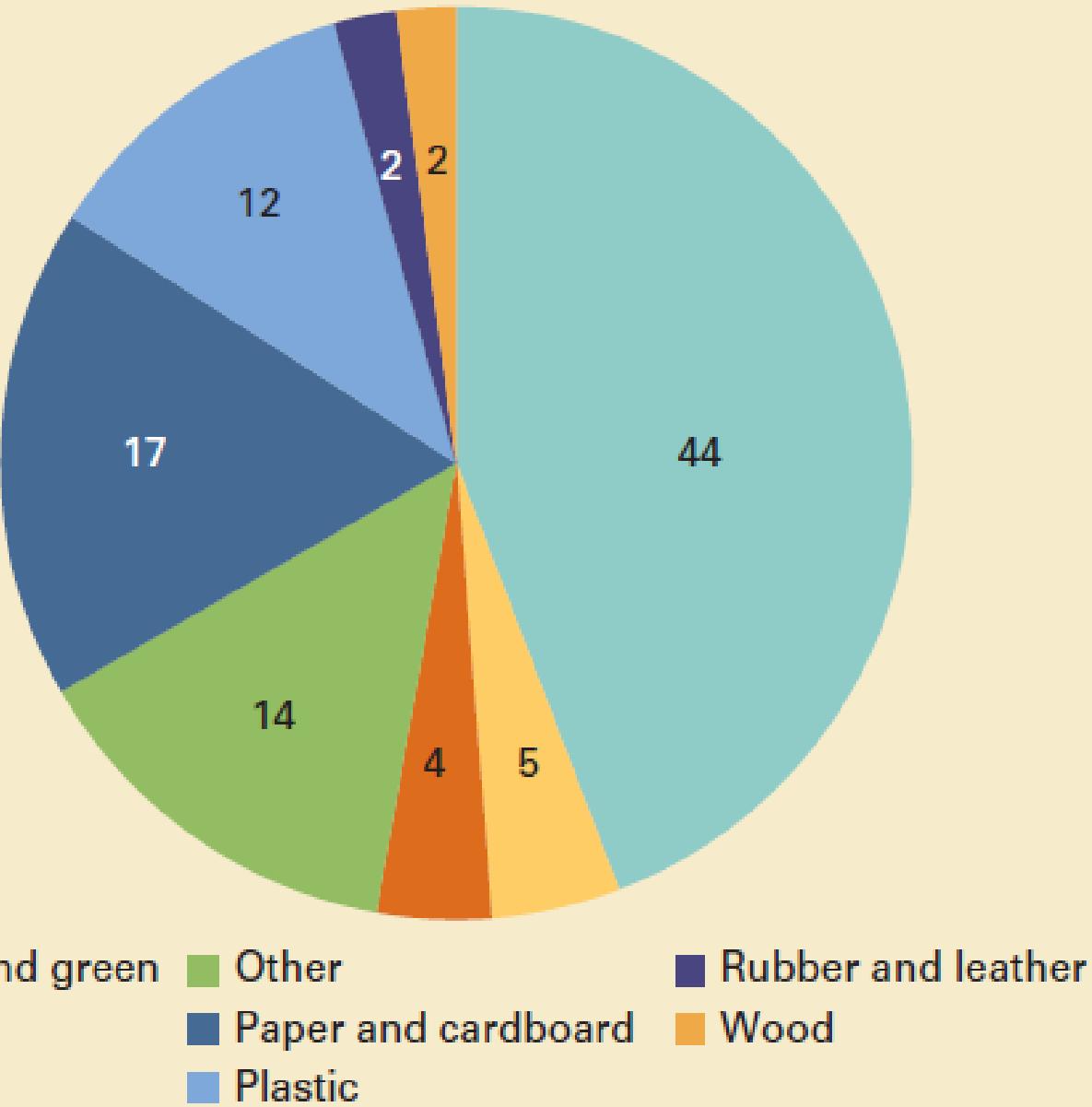

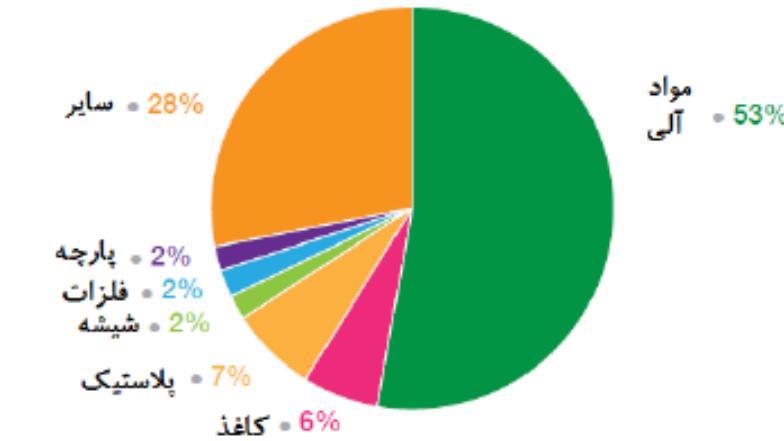
پیش بینی میزان تولید پسماند تا سال ۲۰۵۰ میلادی (۱۴۲۹ شمسی)

Figure 2.8 Global Waste Composition

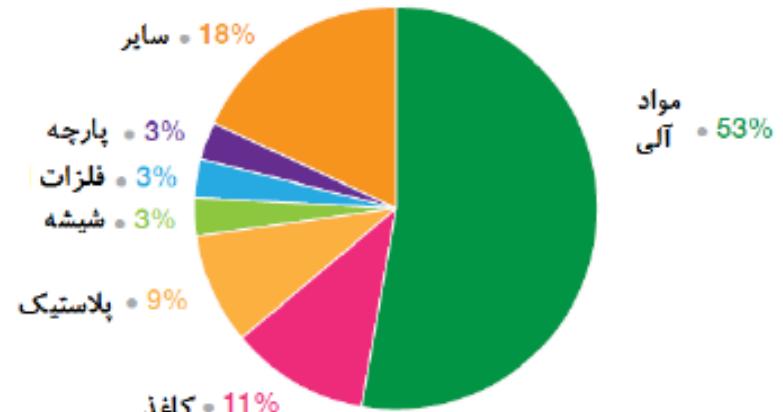
percent

متوسط آنالیز فیزیکی پسماند کشورهای جهان

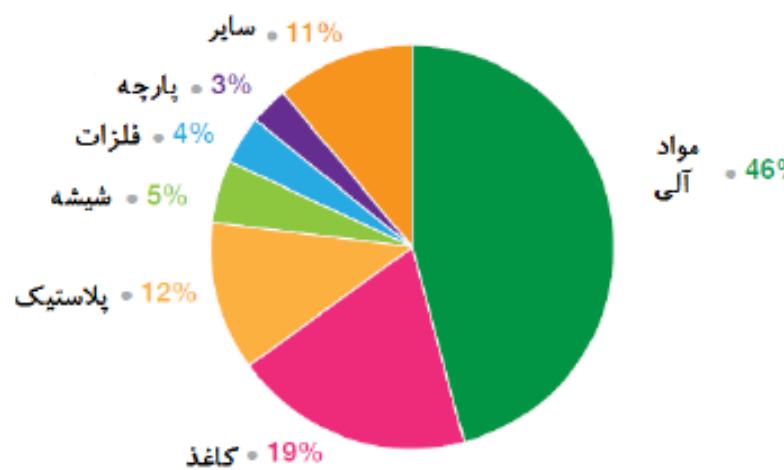

ساین

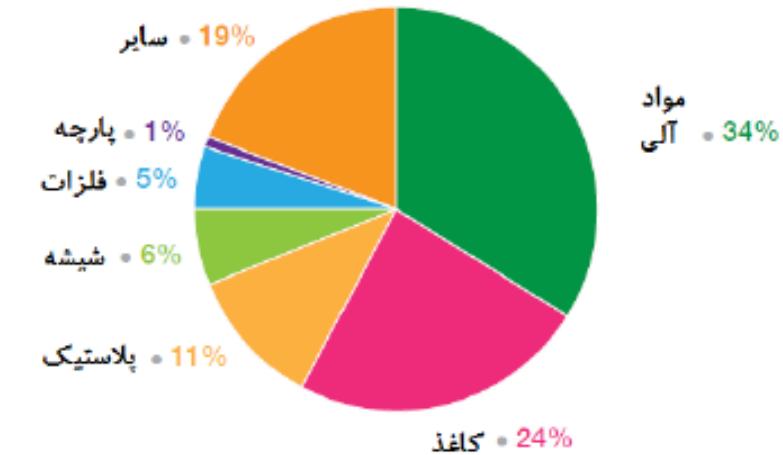

درآمد

بلا

مواد آنلاین • 46%

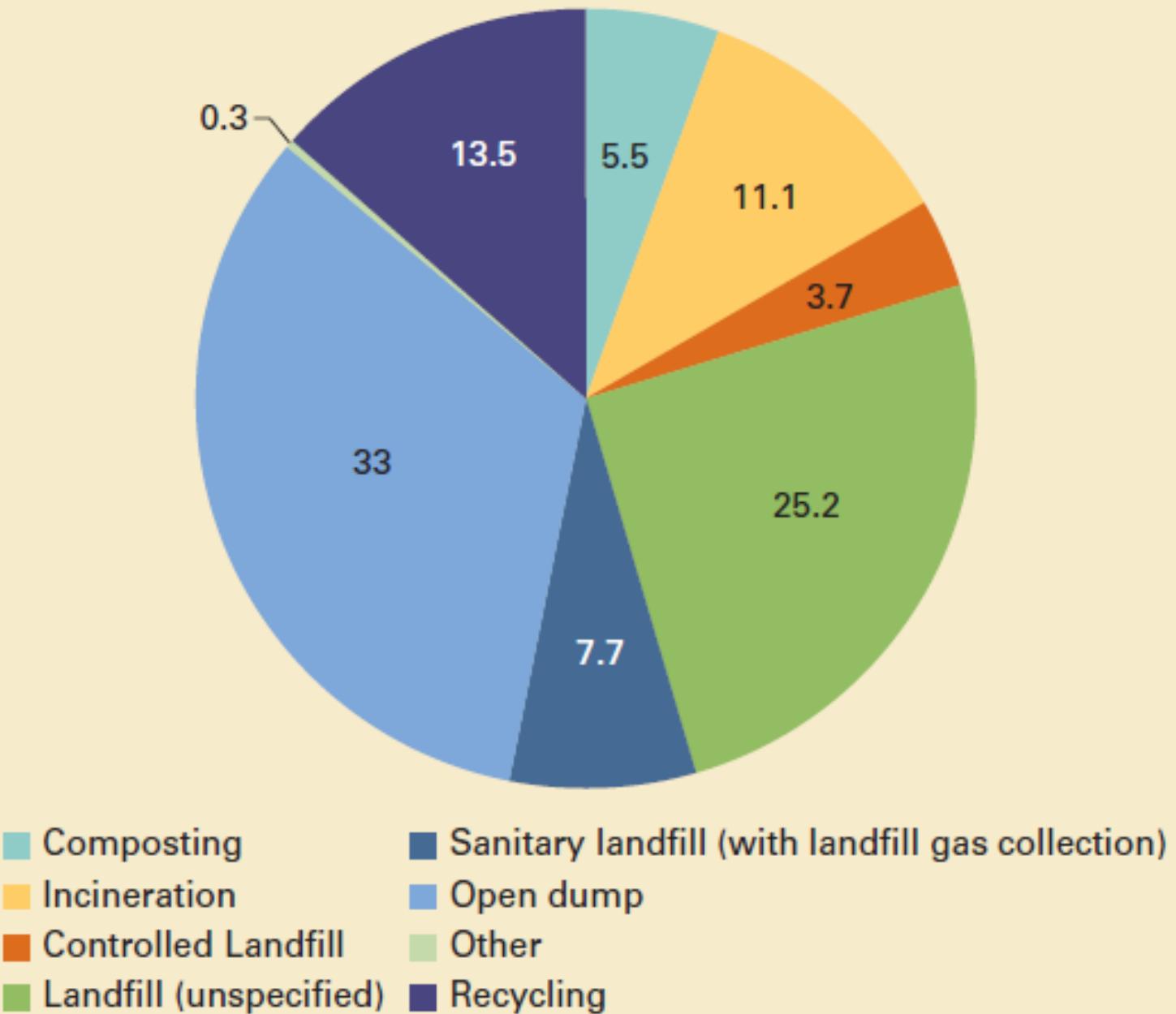

مواد آلی = 34%

شکل ۴. کیفیت زیاله های خانگی در کشورهای پادرآمد پایین، متوسط و زیاد

Source: Global Waste Management Outlook (2015), United Nations Environment Programme

**Figure 2.12 Global Waste Treatment and Disposal
percent** متوسط درصد و سهم روش های دفع پسماند در کشورهای جهان

مدیریت پسمندی‌های جامد شهری در ایران

How social stigma can
amplify a pandemic p. 1419

Diet, microbiota, and kidney
disease pp. 1426 & 1518

Binary companions shape
stellar winds p. 1497

Science

\$15
18 SEPTEMBER 2020
sciencemag.org

PLASTIC POLLUTION

Prospects for managing growing amounts of waste

pp. 1455 & 1515

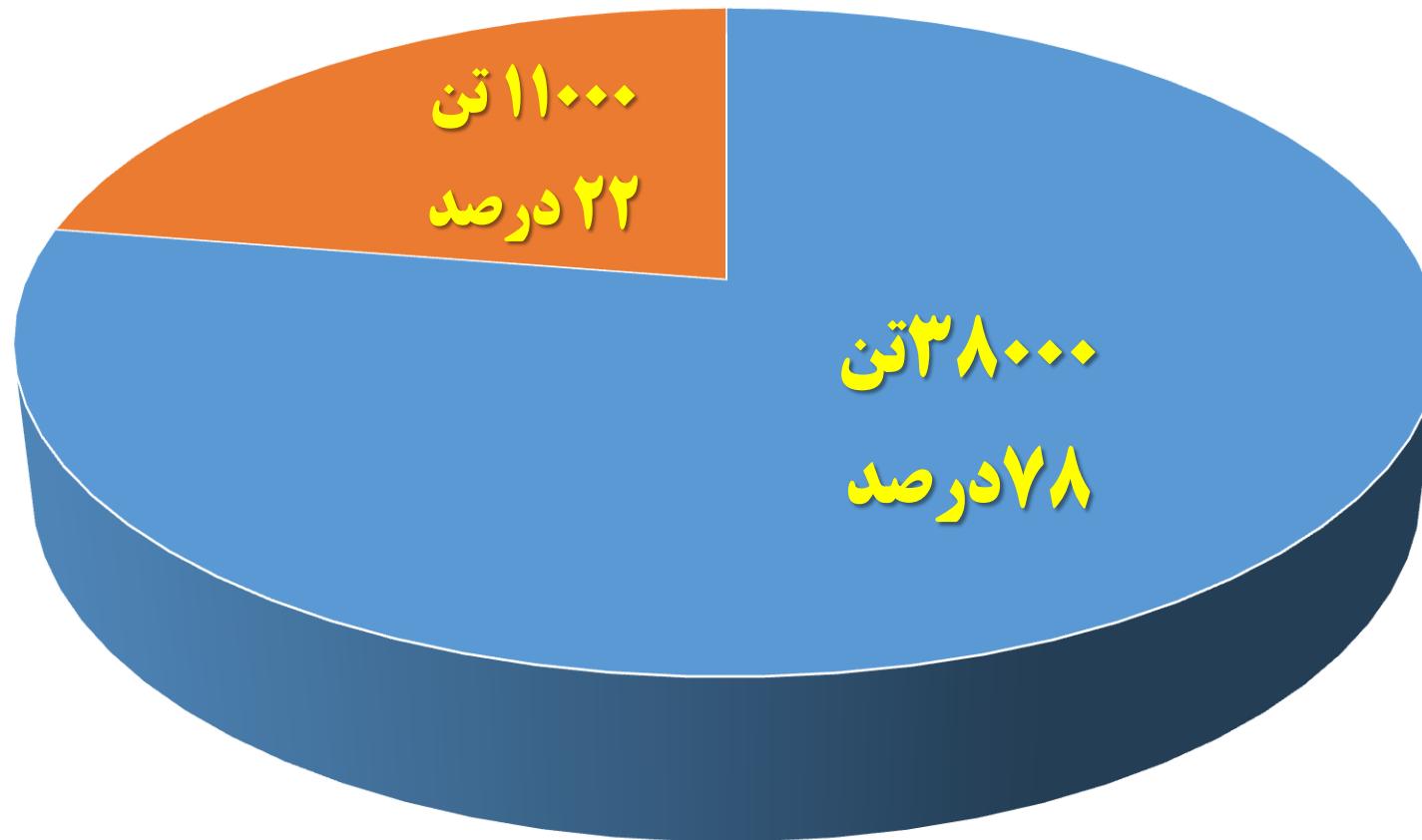

محل دفن زباله های لاهیجان

تولید پسماندها:

میزان تولید پسماند در ایران در سال ۱۳۹۳
(۴۹ هزار تن در روز)

روستایی شهری

تولید پسماند‌ها:

میزان تولید پسماند در ایران در سال ۱۳۹۵
(۸۵۸ هزار تن در روز)

■ روستایی ■ شهری

منبع: وزارت کشور

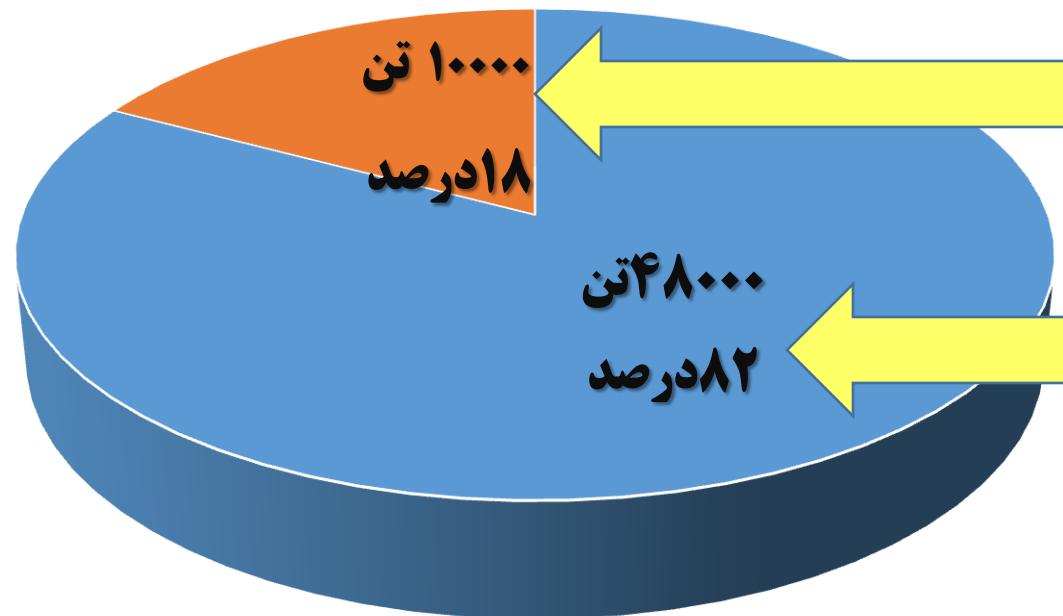
تولید پسماندها:

نگاهی به وضع موجود تولید پسماند عادی در کشور ۱۳۹۵

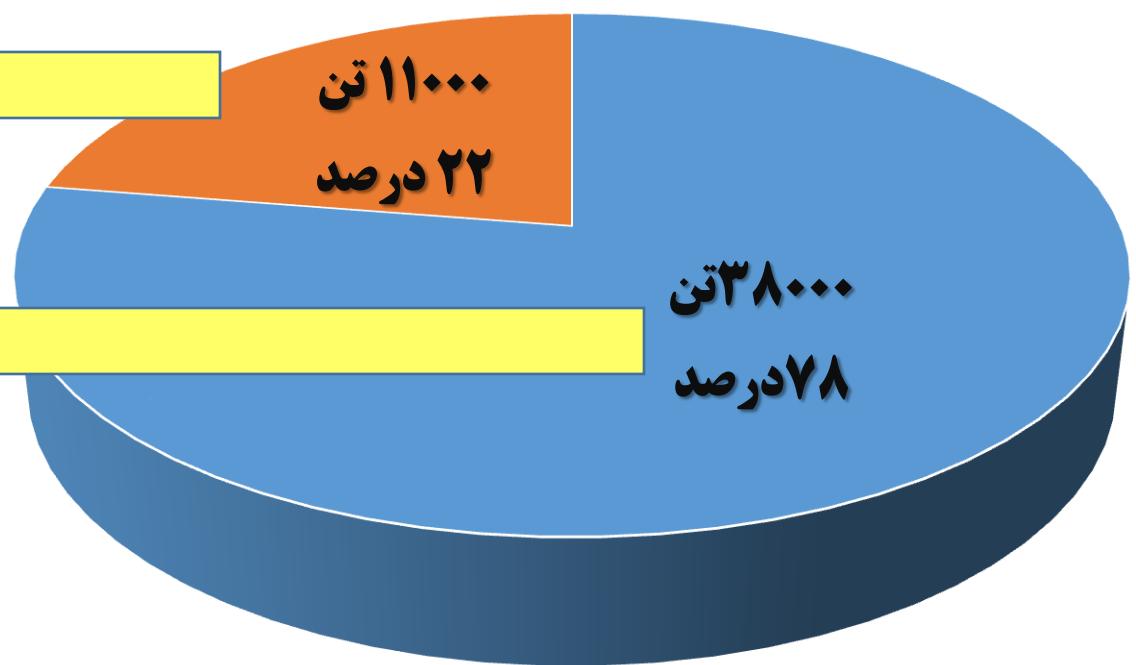
مدیریت پسماند	جمعیت (نفر)	مقدار (تن در روز)	سرانه (گرم به ازای هر نفر)
شهری	۵۹۱۴۶۸۴۷	۴۷۶۹۱	۸۰۶
روستایی	۲۰۷۳۰۶۲۵	۱۰۳۶۰	۵۰۰
غیر ساکن	۴۸۷۹۸	--	--
جمع کل کشور	۷۹۹۲۶۲۷۰	۵۸۰۵۱	

تولید پسماندها:

میزان تولید پسماند در ایران در سال ۱۳۹۵
(۵۸ هزار تن در روز)

میزان تولید پسماند در ایران در سال ۱۳۹۳
(۴۹ هزار تن در روز)

■ روستایی ■ شهری

■ روستایی ■ شهری

تولید پسمند‌ها:

سال ۱۳۹۵
معادل ۱۴۴ فروند بوئینگ ۷۴۷
(در روز)

سال ۱۳۹۳
معادل ۱۲۲ فروند بوئینگ ۷۴۷
(در روز)

درصد ترکیبات مواد زائد جامد شهری در آمریکا و تهران

ایران	آمریکا	دهه
۷۰	۱۸-۱۰	مواد غذایی و باگبانی
۱۰	۴۷	کاغذ و مقوا
۵	۵/۳	پلاستیک
۳	۵/۸	شیشه
۴	۵/۷	فلزات
۲	۲	چوب
۲	۲	منسوجات
۳۰۰-۲۵۰ Kg/m ³	۹۵ Kg/m ³	دانسیته
۶۰	۳۰	درصد رطوبت
۷۰۰۰ Kj/Kg	۱۲۰۰۰ Kj/Kg	ارزش حرارتی

سلسله مراتب مدیریت
جامع پسماند

زباله سوزی با بازیافت

انرژی

زباله سوزی

دفع در زمین

بازیافت

استفاده مجدد

کاهش زائدات

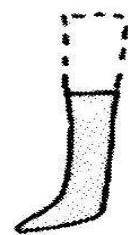
3R

- Reduce
- Reuse
- Recycle
- Recovery

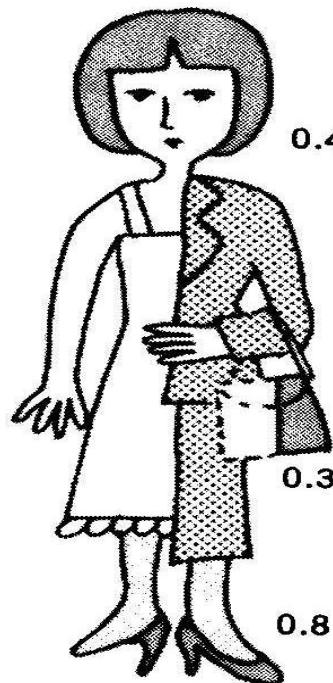
Reduce

30 years ago

1.2 pairs

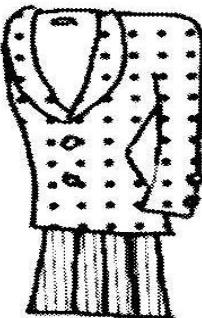
180kg/person/y

0.32 units

0.8 pairs

0.47 units

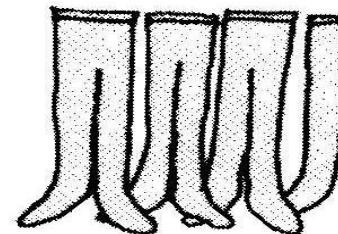

1.7 units

Nowadays

10.5 pairs

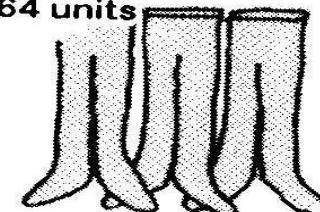

403kg/person/y

0.64 units

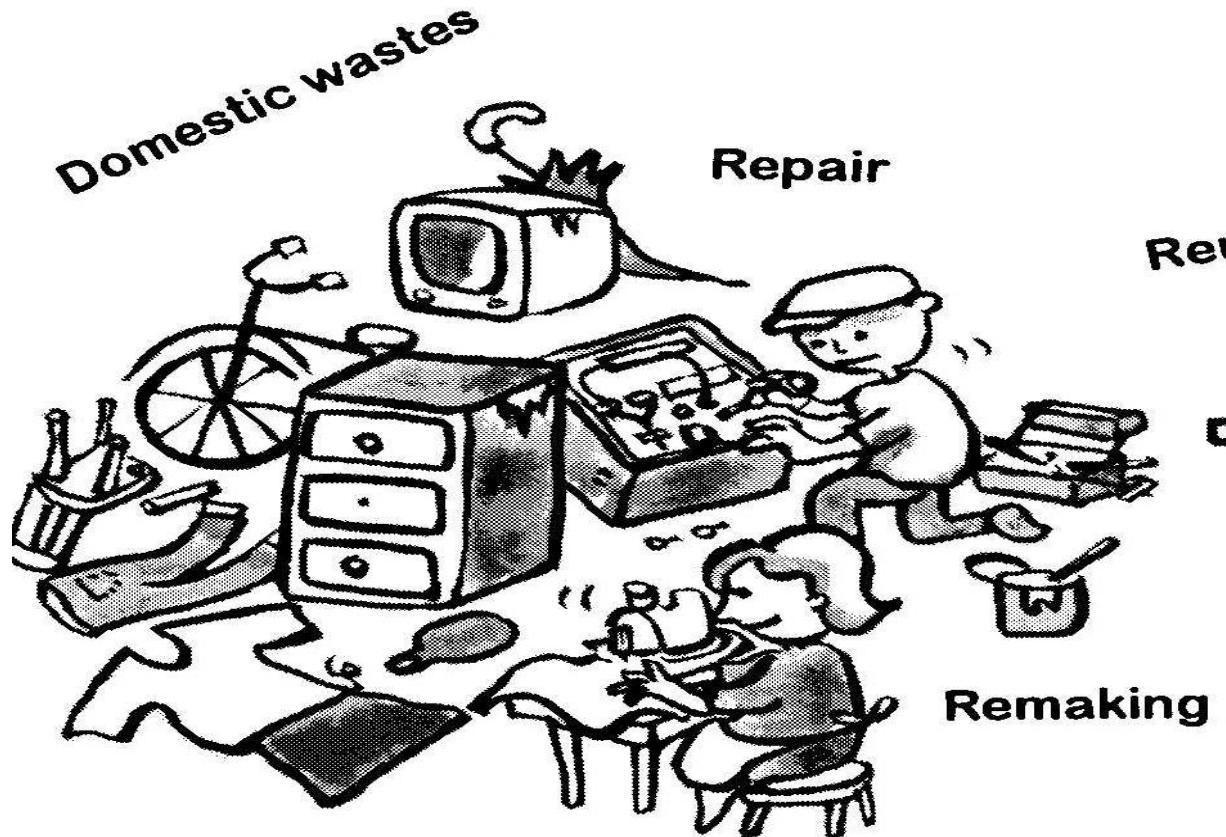
1.7 pairs

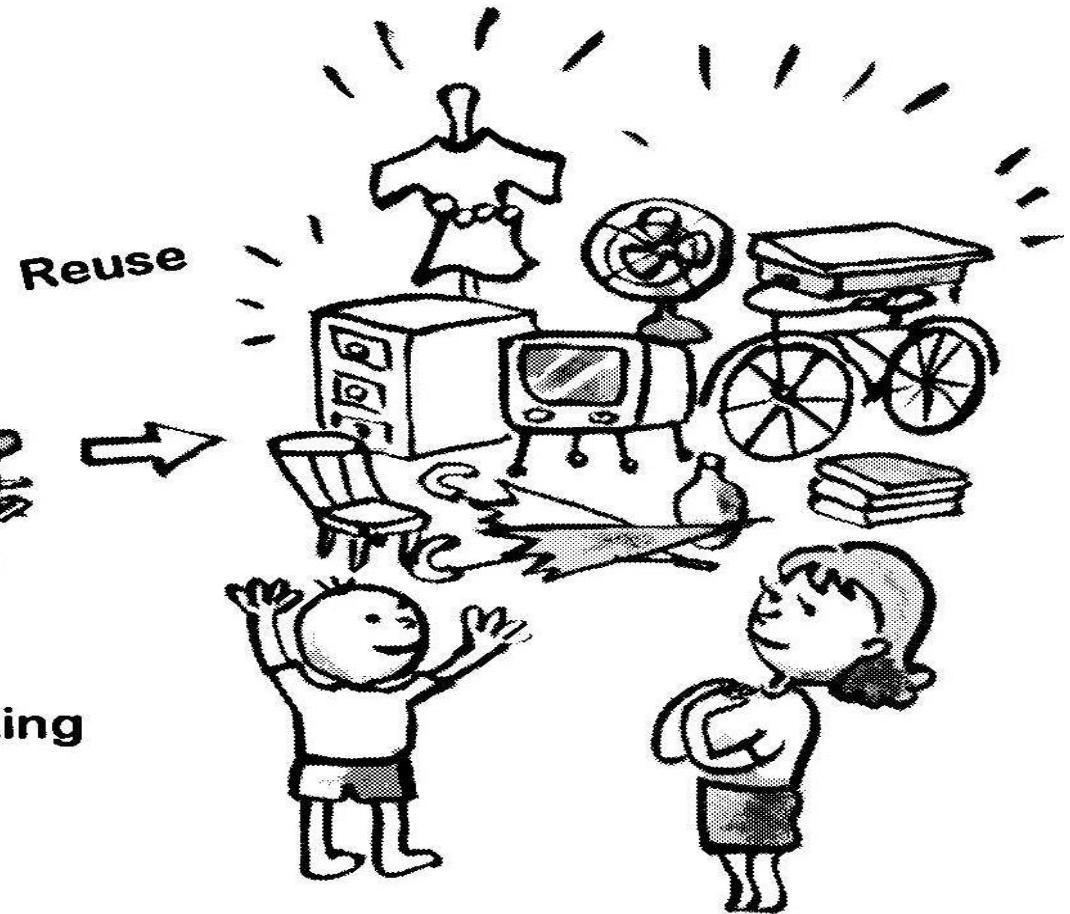
High Moon

"How many do you buy in a year?"

Reuse

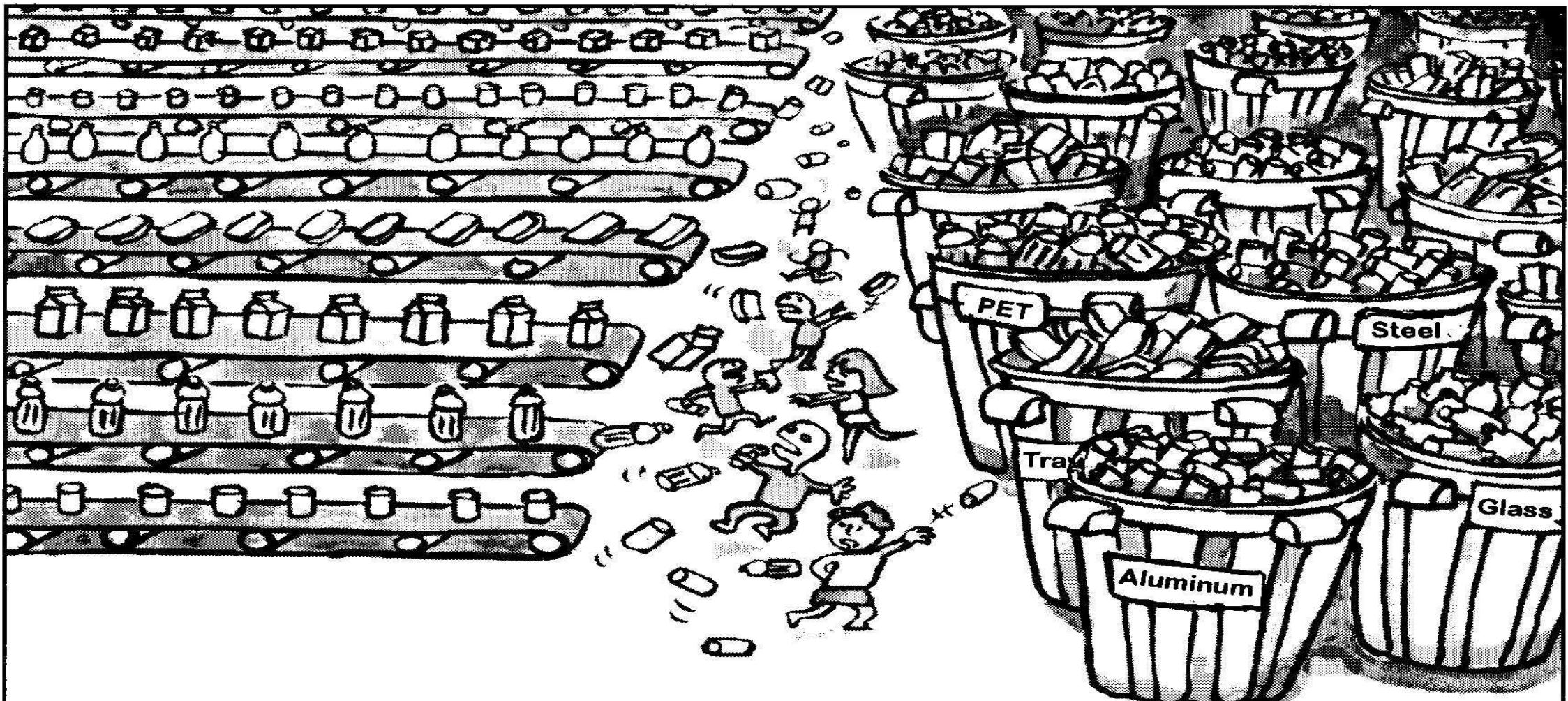

Renewal and regeneration

High Moon

Recycle

Big recycling era

High Moon

بازچرخش

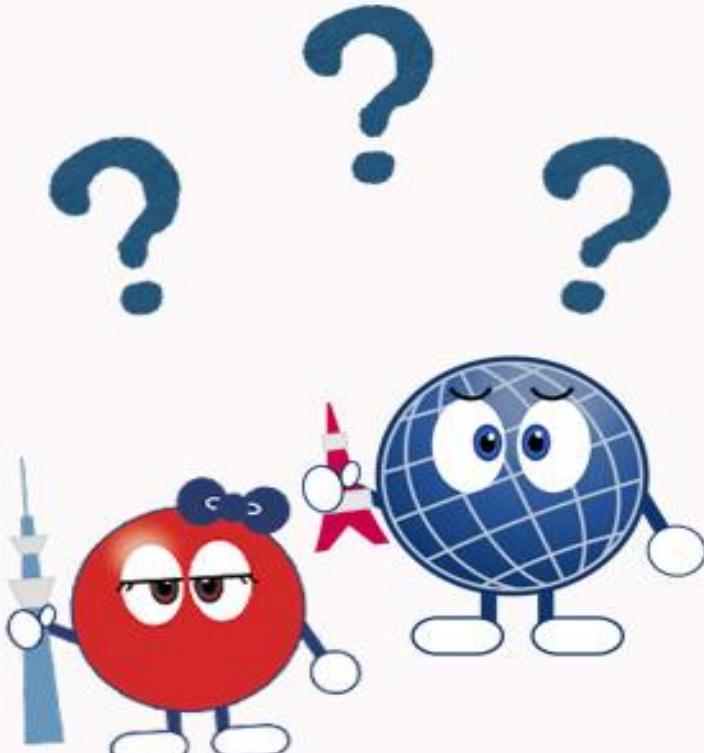

METAL

GLASS

PLASTIC

PAPER

Garbage Collection in Tokyo

انواع دستگاه های خودکار خرید پسماند (RVM)

بطری PET

+

بطری شیشه ای

+

قوطی فلزی

نیاز به BACKROOM ✓

مدیریت پسماند

ادامه این پروژه در سایر شهرها و روستاهای استان از این پیشگام می‌باشد.

تکنیکهای مختلف مدیریت پسماند

تولید کمپوست

به حداقل رساندن تولید زباله

دفنگاه

بازیافت

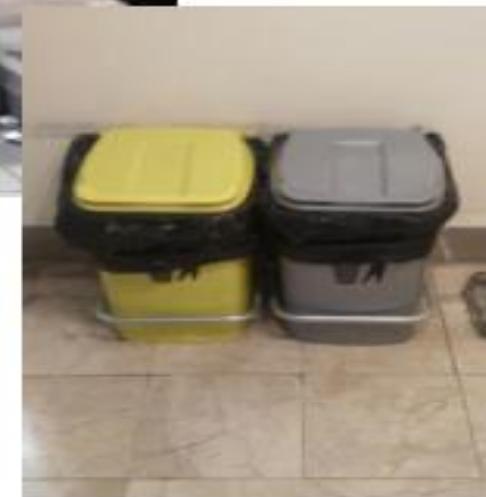

استفاده مجدد

تولید ارزی از زباله

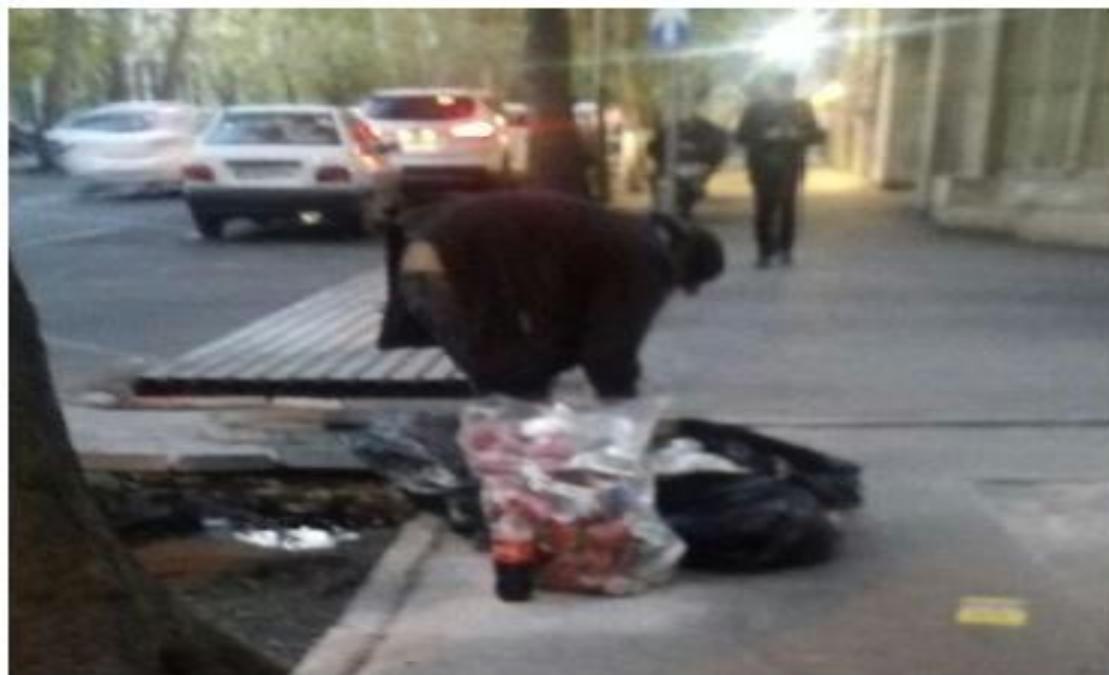
تفکیک از مبدا

پردازش در مراکز خرید پسماندهای خشک

معضلات فرهنگی

WHAT IS E-WASTE?

Headphones

Batteries

Laptops

Speakers

Tablets

Printers

Satellite navigation systems

Modems

Devices

Mobile phones

Hard drives

IT cords and cables

Monitors

Computers

Printer cartridges

ACCEPTABLE ITEMS

Computer hard drives
(internal and CD drives)

Computer mice

Web camera's

USB's

iPad

Notepads

Palmtops

Television

Camera

Phone chargers

Scanners

Faxes

Multi-adapter plugs

Keyboard

Refrigerator

Washing machine

Dryer

Fluorescent tubes

Light bulbs

PLASTIC

ORGANIC

GLASS

E-WASTE

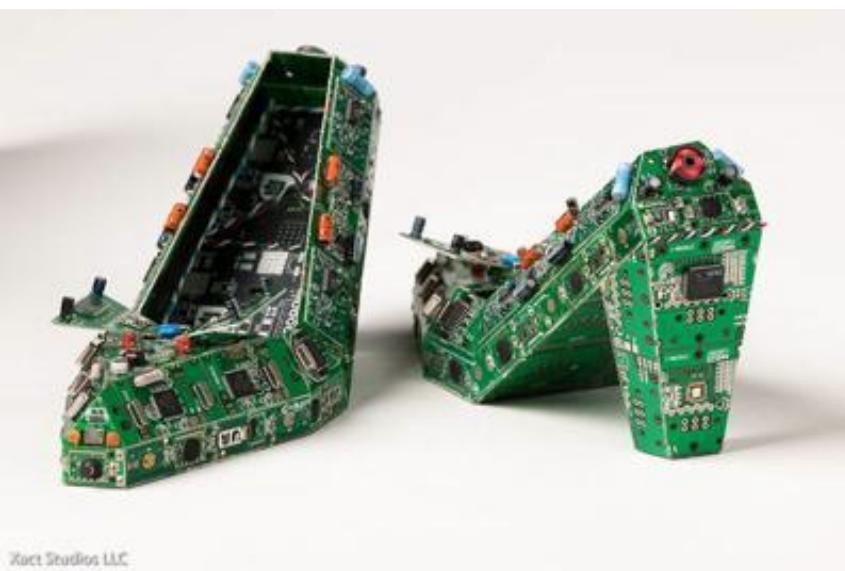
PAPER

METAL

Xact Studios LLC

باتری ها

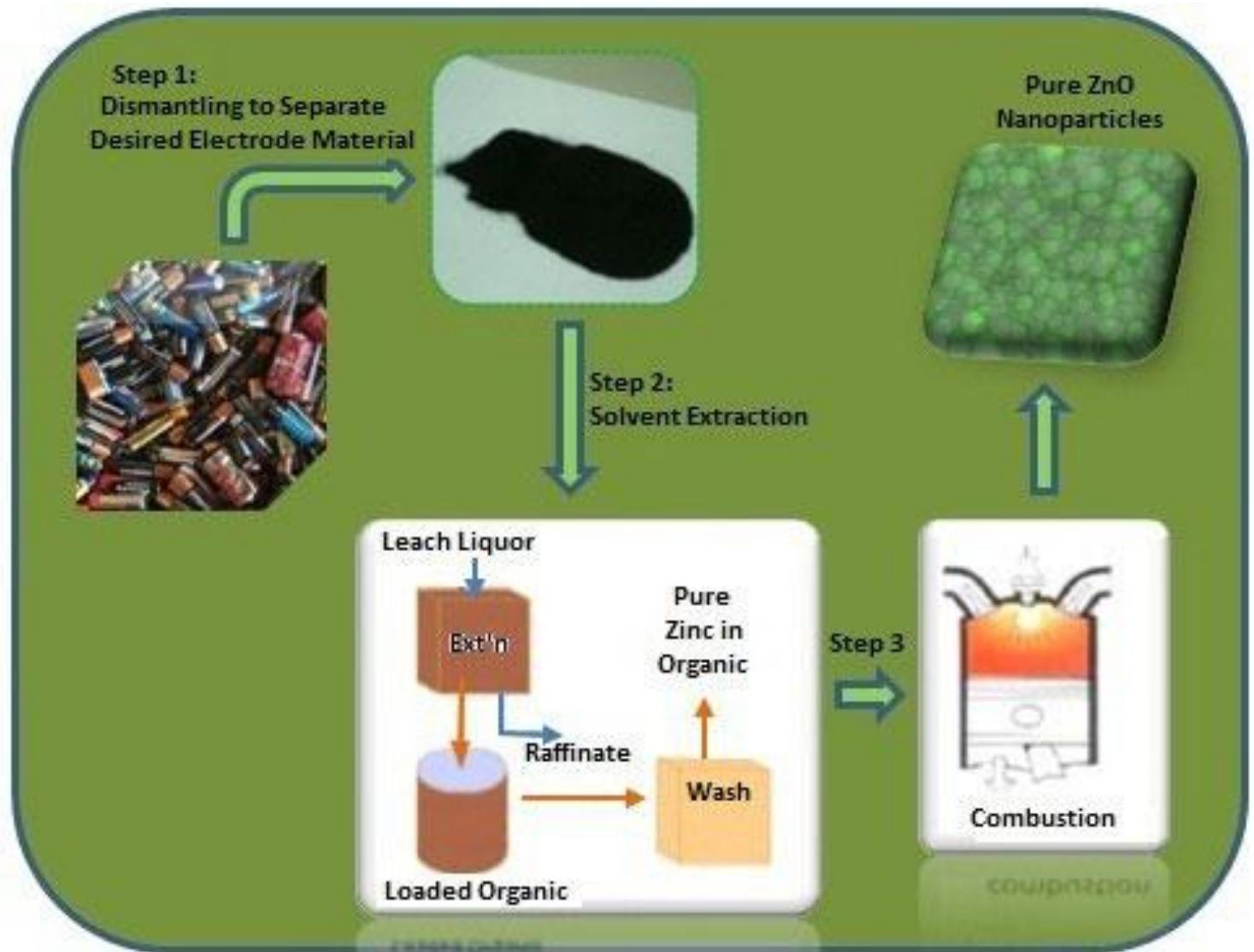

Batteries Disposal

آموزش محیط زیست برای مناطق منتخب

پسماندهای عادی (شهری و روستایی) :

میزان تولید پسماندهای عادی بیش از ۴۹ هزار تن در روز در مناطق شهری و روستایی است که از این مقدار بیش از ۳۸ هزار تن در مناطق شهری و بقیه در مناطق روستایی تولید می شود.

به این ترتیب سالانه حدود ۱۷۸ میلیون تن پسماندهای عادی در کشور تولید می شود که بیشتر آنها به صورت غیر اصولی در محیط زیست دفع می شوند.

همچنین میزان سرانه تولید پسماندها در مناطق مختلف کشور با تفاوت در ویژگی های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی متفاوت خواهد بود.

علاوه بر این میانگین درصد اجزاء تشکیل دهنده زباله شهری به ترتیب فلزات ۲/۳ ، شیشه ۱/۹ ، کاغذ ۷/۵ ، پلاستیک ۹ ، پارچه ۲/۳ ، چوب ۱/۲ و میزان مواد فساد پذیر ۷۲/۹ درصد بوده است.

از این مقدار تنها کمی به صورت بهداشتی دفن و یا بازیافت می شود.

ورود شیرابه این زباله ها که حاوی انواع مواد خطرناک شیمیایی و بیولوژیک است، می تواند زیان های جبران ناپذیری را بر منابع آب و نهایتا انسانها و محیط زیست وارد کند.

پسماندهای کشاورزی :

ان سالانه پسماندهای کشاورزی حدود ۱۷۰ میلیون تن در کشور برآورد می شود و به غیر پسماندهای سوم سنوانی و کودهای تاریخ مصرف گذشته و غیر قابل استفاده و ظروف و کيسه های آلوده به آنها که پسماند ویژه محسوب می گردند فضولات، لاشه، تولیدات فاسد کشاورزی را شامل می شوند.

سماند صنعتی و ویژه :

متوسط تولید پسماندهای صنعتی جامد ۳۲ میلیون تن در سال می باشد . بخش عمده ای از پسماندهای صنعتی توسط احدهای بازیافتی تحت فرایند و استفاده مجدد قرار می گیرد که عمدتا مشکلات موجود مربوط به عدم مدیریت زیست محیطی بل قبول بر اساس معیارها در برخی از واحدهای مذکور می باشد.

میزان تولید پسماندهای ویژه صنعتی در حدود ۸ میلیون تن در سال برآورد می شود.

سماندهای الکتریکی و الکترونیکی:

بر اساس برآوردهای انجام گرفته، سرانه تولید ضایعات الکتریکی و الکترونیکی از ۰ / ۲۷ کیلوگرم در سال ۱۳۷۶ به ۱۷/۳ به بلوگرم در سال ۱۴۰۰ خواهد رسید. میزان تولید این نوع ضایعات در سال ۱۴۰۰ به بیش از ۱۳۰ هزار تن در سال خواهد رسید و بازیابی آن ها علاوه بر مزیت های زیست محیطی، مزیت هایی نظیر سوددهی اقتصادی، بازیابی فلزات با ارزش نظیر طلا و ره و اشتغالزایی را به همراه خواهد داشت.

ضعیت پسماندهای پزشکی :

اساس آمار اخذ شده از ادارات کل حفاظت محیط استان ها در سال ۱۳۹۵:

روزانه حدود ۲۷۰ تن پسماند عفونی، تیز و برقنده و شیمیایی و دارویی در مراکز بهداشتی و درمانی تولید می گردد.

از تعداد ۸۹۰ بیمارستان در سطح کشور تعداد ۷۸۳ بیمارستان مجهز به دستگاه بی خطر ساز فعال هستند.

مدیریت پسماند ویژه پزشکی در مراکز بهداشتی و درمانی ۶۸ درصد انطباق با ضوابط و روش های مدیریت اجرایی پسماندهای پزشکی و پسماندها نشان می دهد.

- در حال حاضر روزانه حدود ۱۵۰۰ متر مکعب شیرابه با نرخ آلودگی بسیار بالا (COD در حدود ۳۰۰۰ تا ۴۰۰۰ میلی گرم بر لیتر)
- مساحت قابل توجهی از زمین‌های مرغوب حاشیه شهرها (در حدود ۸۰ - ۱۱۰ هکتار در سال) به زمین‌های آلوده شده به پسماند افزوده می‌شود.
- در این راستا میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای (CO_2 , CH_4 و غیره) در حدود ۸ میلیون تن معادل دی اکسید کربن در سال است که بسیار قابل توجه و تقریباً بیش از ۲ برابر میانگین جهانی است.

وضعیت کمی پسماندها در کشور

ردیف	نوع پسماند	میزان تولید سالانه (میلیون تن)
۱	عادی (شهری و روستایی)	۲۱
۲	عفونی (بیمارستانی)	۰/۱۵
۳	ویژه	۸
۴	صنعتی	۳۲
۵	کشاورزی	۱۷۰
۶	نخاله های ساختمانی	۱۵۰
۷	برقی و الکترونیکی	۰/۵۶

- ❖ در حدود ۶۵ درصد پسماند کلان شهرها را **پسماندهای تر** راتشکیل داده که ۶۰ درصد آن قابل تبدیل به کمپوست و یا انرژی می باشد. در حال حاضر حدود ۲۶ درصد در کلان شهرها بازیافت می شود.
- ❖ میانگین درصد **اجزاء تشکیل دهنده زباله شهری** به ترتیب فلزات ۳/۲، شیشه ۹/۱، کاغذ ۵/۷، پلاستیک ۹، پارچه ۳/۲، چوب ۲/۱ است.
- ❖ میزان بازیافت **پسماندهای خشک** در کلان شهرها به طور میانگین در حدود ۹ درصد است.
- ❖ با توجه به اینکه در حدود ۳۵ درصد پسماند عادی را پسماند خشک قابل بازیافت تشکیل می دهد، مقدار بازیافت پسماند خشک علیرغم توجیه اقتصادی بالای آن در حدود **یک سوم** مقدار قابل انتظار است.

**زنگ پر
مدیریت
پسماند
و قانون سیاستهای کلی اصل ۴۴**

تابع متغیرهای اقتصادی و
فاقد اتفاق است.

وضع تعریفه

تابع متغیرهای اقتصادی و
اجاد اتفاق است.
سیاستهای حیاتی جهت افزایش رقابت‌پذیری محصولات
پاریافت پا محصولات دست اول

تابع متغیرهای فرهنگی، اقتصادی است.
(بیشتر ابعاد فرهنگی دارد)

افزایش مشارکت شهروندان
تنظیم‌گری و شفافسازی مناسبات بازار

شبکه سوداگری پسماند

بند ۲۰ قانون مدیریت پسماند: مدیریت اجرایی پسماند شخصیت حقیقی یا حقوقی است که مسؤول برنامه‌بزی، ساماندهی، مراقت و عملیات اجرایی مربوط به تولید، جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، جداسازی، حمل و نقل، بازیافت، پردازش و دفع پسماندها و همچنین آموزش و اطلاع رسانی در این زمینه می‌باشد.

ماده ۷۰ قانون مدیریت پسماند: مدیریت اجرایی کلیه پسماندها غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاهای و حیرم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌ها و در خارج از حوزه وظایف شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به عهده پختداری‌ها می‌باشد. مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه به عهده تولیدکننده خواهد بود. در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و پختداری‌ها خواهد بود.
تبصره - مدیریت‌های اجرایی می‌توانند تمام یا بخشی از عملیات مربوط به جمع‌آوری، جداسازی و دفع پسماندها را به اشخاص حقیقی و حقوقی واکنار نمایند.

شهرداری و دهیاری‌ها

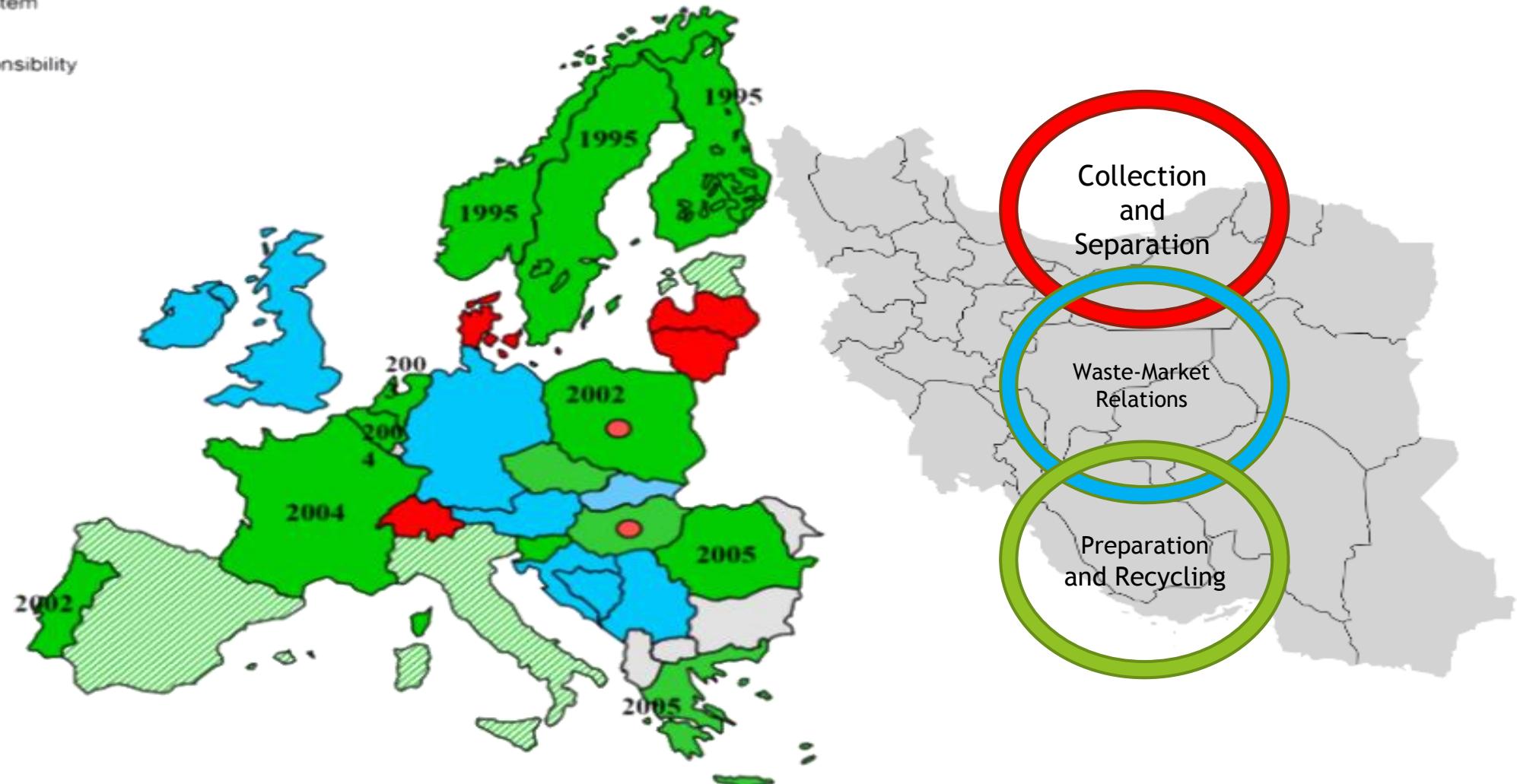
انحصار * تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص * افساد در اقتصاد * کاهش مهارت و ابتکار در کشور * اضرار به عموم

وضعیت بالقوه اقتصاد بازیافت کشور

نام فرآیند	ارزش فرآورده دست اول (میلیون دلار در سال)	مقدار پسماند (تن در سال)	ارزش افزوده فرآیند بازیافت (میلیون دلار در سال)	اشتغال پایدار زنجیره (نفر)	اثر زیست محیطی
تولید پلیمرها و کامپاندها از بازیافت پلاستیک و مواد پلیمری	۴۶۰۰	۲،۰۰۰،۰۰۰	۲،۳۰۰	۳۹۰،۰۰۰	۹۰٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^۹ کاهش انتشار ۹۴۵،۰۰۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
بازیافت و تولید آهن و فولاد	۴،۲۲۵	۶،۵۰۰،۰۰۰	۲،۹۵۸	۳۷۰،۰۰۰	۹۰٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^{۲۷} کاهش انتشار ۹۲۱۳،۷۵۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
تولید روغن‌های روان‌کننده و سوختهای تقطیری از بازیافت روغن‌های روان کار	۲،۲۵۰	۱،۵۰۰،۰۰۰	۱،۵۷۵	۱۹۵،۰۰۰	۶۷٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^{۱۰} بازیافت هر لیتر روغن سوخته = حفظ ۵۳ لیتر نفت خام کاهش انتشار ۷۸۷،۵۰۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
بازیافت و تولید کاغذ و محصولات سلولزی	۱۶۵۰	۱،۵۰۰،۰۰۰	۹۹۰	۱۲۵،۰۰۰	۲۸٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^۷ بازیافت هر تن کاغذ = حیات ۱۷ اصله درخت کاهش انتشار ۵۵۱،۲۵۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
بازیافت و تولید آلومینیوم	۱،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۰	۸۰۰	۱۰۰،۰۰۰	۹۵٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^{۲۲} کاهش انتشار ۸۲۷،۵۰۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
بازیافت و تولید شیشه	۷۲۵	۵۰۰،۰۰۰	۵۸۰	۷۵،۰۰۰	۲۶٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^۶ کاهش انتشار ۱۵۷،۵۰۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
تولید لاستیک روکش شده، کائوچوی مصنوعی، پودر لاستیک و سوختهای پیرولیزی از بازیافت لاستیک	۱،۰۵۰	۳۰۰،۰۰۰	۵۲۵	۶۵،۰۰۰	۴۵٪ صرفه‌جویی انرژی معادل GJ/ton ^{۴۴} کاهش انتشار ۹۹۳،۰۰۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال
تولید کمپوست و کودهای آلی از بازیافت پسماندهای خوراکی و زیستی	۸،۵۵۰	۱۳،۰۰۰،۰۰۰	۲۲۰	۲۵،۰۰۰	کاهش انتشار ۳،۴۰۰،۰۰۰ تن گاز گلخانه‌ای در سال جلوگیری از فرسایش خاک به میزان ۸۵ درصد در واحد سطح
تولید بیوبیزل از بازیافت روغن‌های خوراکی	۲۰۰	۱۵۰،۰۰۰	۱۲۲	۱۵،۰۰۰	بازیافت هر لیتر روغن خوراکی = حفظ ۱/۲ لیتر نفت گاز
جمع	۲۴،۲۵۰		۱۰،۰۷۰	۱،۲۶۰،۰۰۰	کاهش انتشار ۲۲ میلیون تن گاز گلخانه‌ای در سال

خسارت های اقتصادی ناشی از وضعیت فعلی پسماندهای مدیریت نشده در هر سال

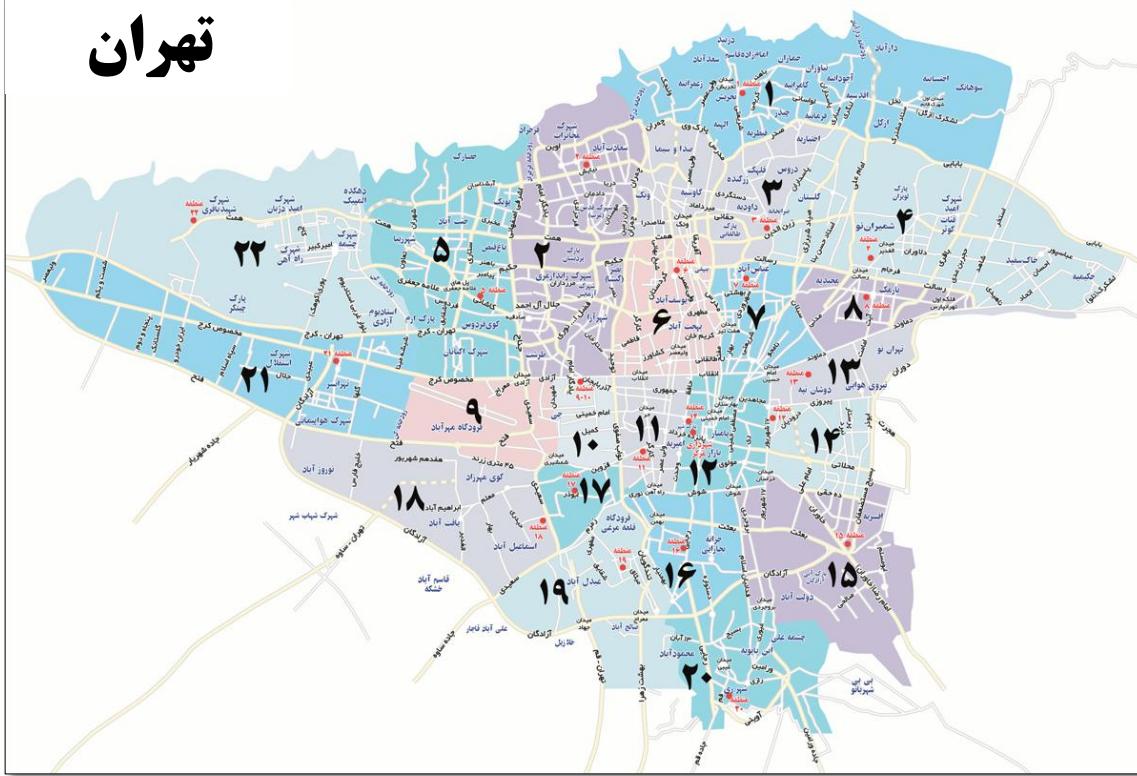
- Free market system
- Producer Responsibility
- Tax System
- System being reformed

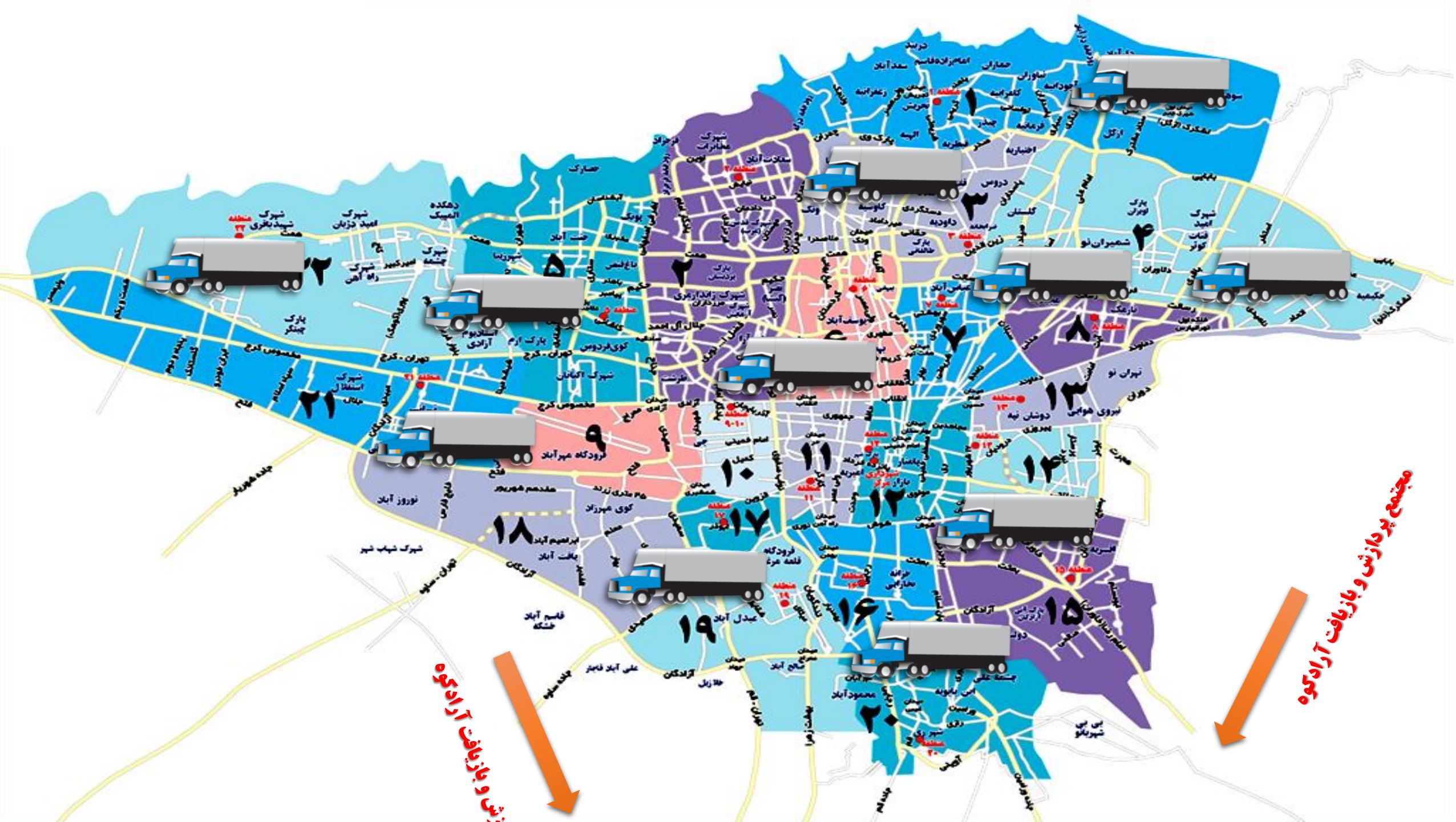
مدیریت پسماندهای جامد شهری در تهران

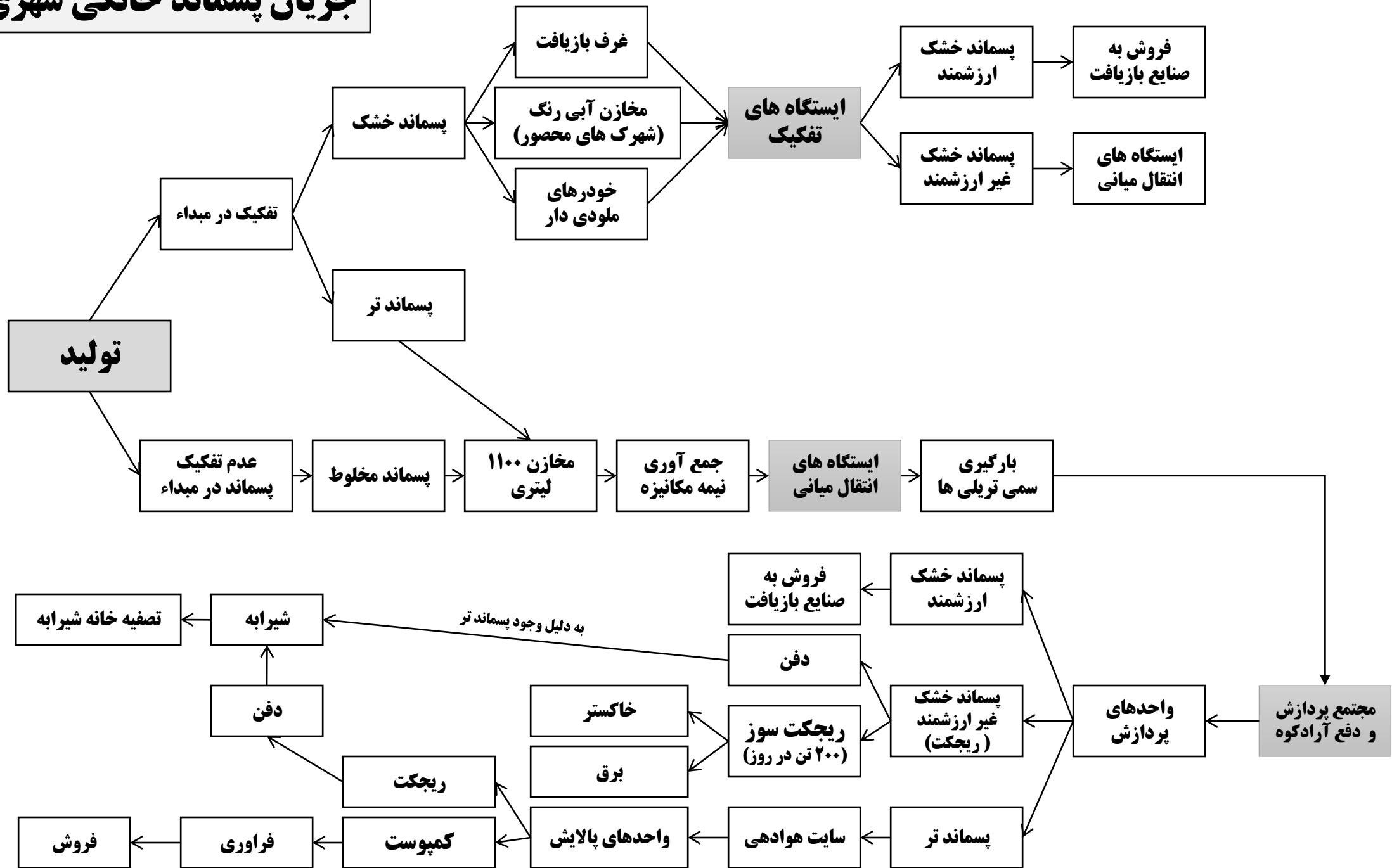
تهران

شاخص	مقدار
وسعت	٧٣٠ کیلومتر مربع
جمعیت	٨/٨ میلیون نفر
جمعیت شناور	تقریباً ٤ میلیون نفر در روز
تراکم جمعیتی	۱۲۰۰ نفر در هر کیلومتر مربع

جریان پسمند خانگی شهری تهران

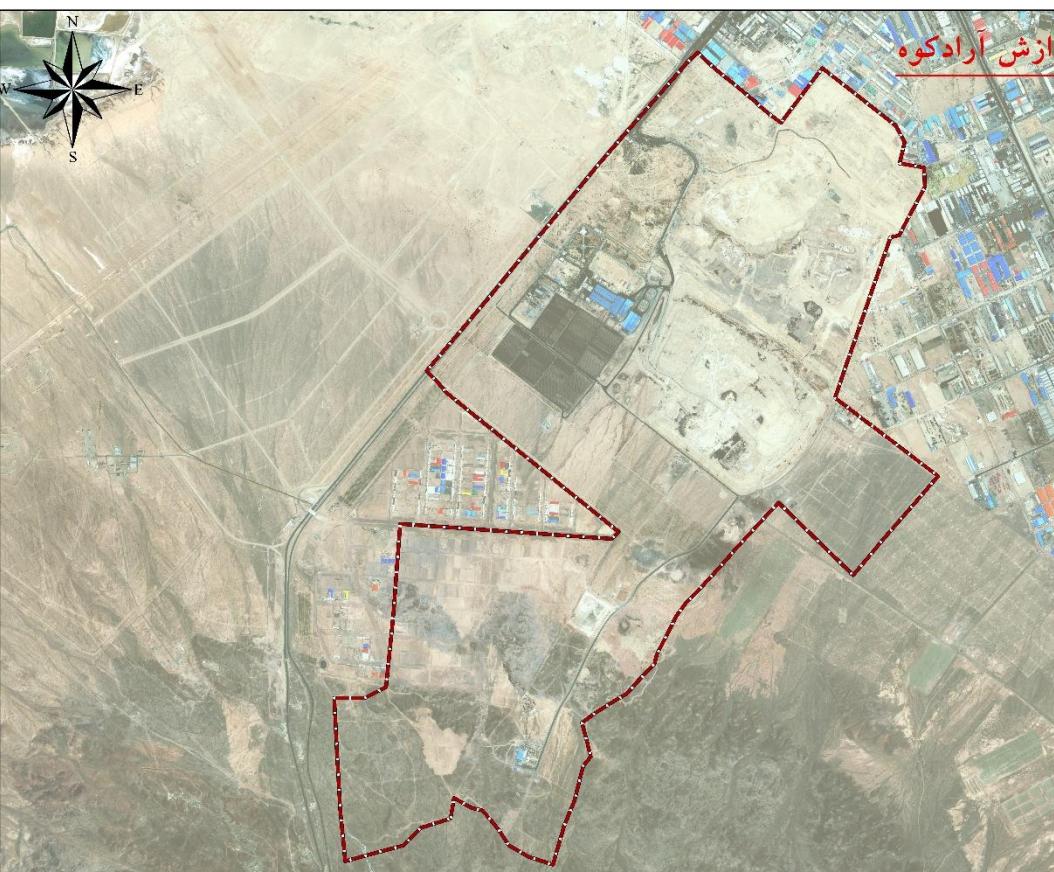
تفکیک پسماند‌ها در مبداء

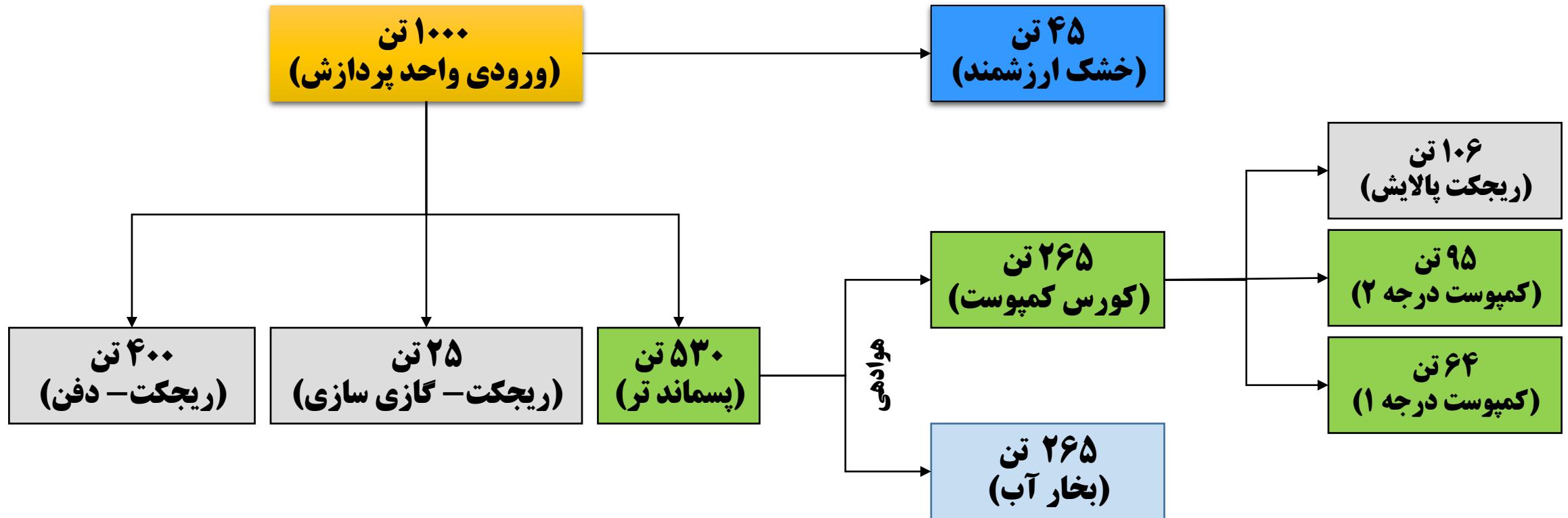
جمع آوری پسماند های تر (مخلوط)

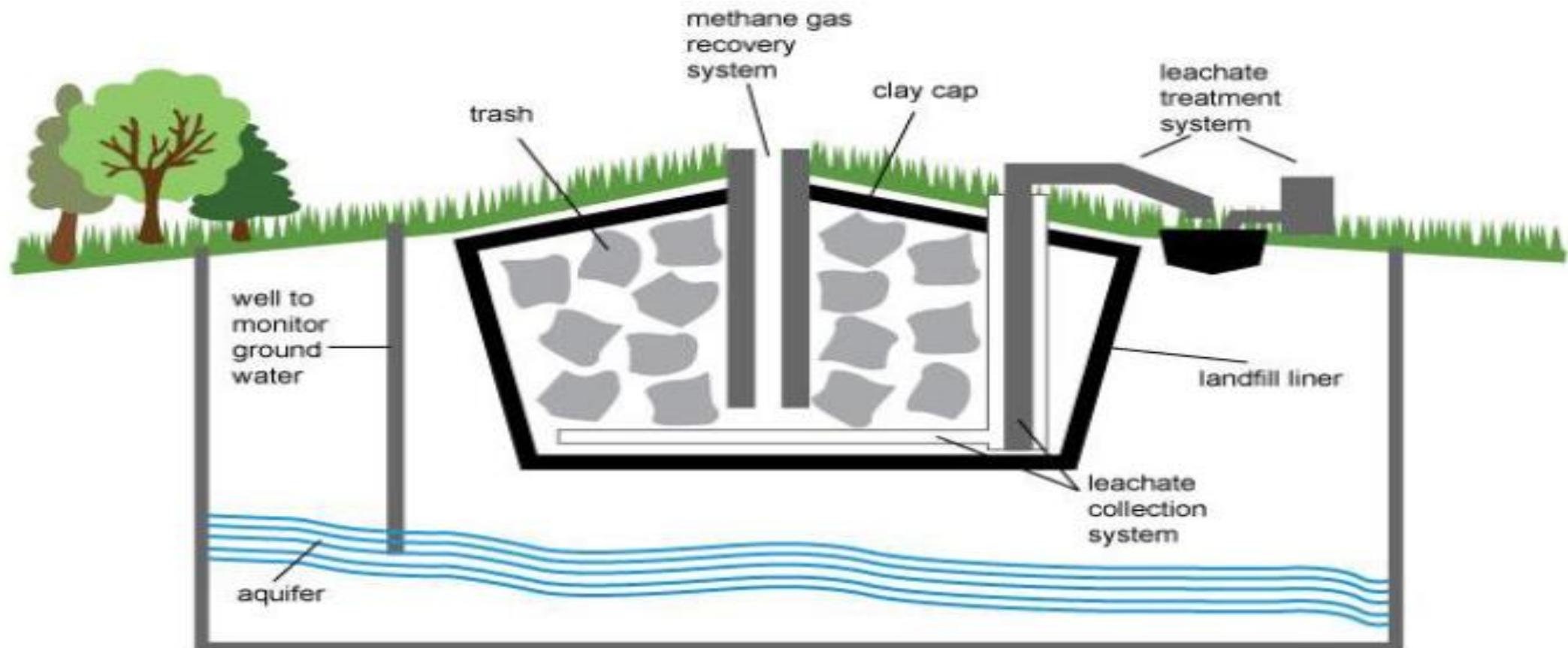
این محدوده از نظر توپوگرافی دارای شیبی از شمال غرب به سمت جنوب شرقی می باشد. مرتفع ترین مکان این محدوده دارای ارتفاع ۱,۱۱۰ متر و پست ترین نقطه آن دارای ارتفاع ۹۰۵ متر از سطح دریاست. شب متوسط این منطقه کمتر از ۲ درصد است. در طول سالیان متعددی بر مساحت محدوده این زمین افزوده شده است. هم اکنون مساحت کل مجتمع معادل ۱,۰۱۲ هکتار می باشد که برای تعیین دقیق حدود آن در تمام طول مرز مجتمع دیوارکشی و نردکشی صورت گرفته است. دسترسی اصلی مجتمع از جاده قدیم قم می باشد. دیوارکشی مجتمع علاوه بر حفظ حریم مرکز آزادکوه مانع از ورود عوامل غیررسمی به محوطه تخلیه و پردازش پسماند شده است. مجتمع آزادکوه از یک سو با کارخانه کاغذسازی کهریزک و از سوی دیگر با زمین های تیر ارتش مجاور است.

طرح شماتیک جریان ۱۰۰۰ تن پسماند ورودی به واحد های پردازش در مجتمع آزادگوه (۵ ماهه اول سال ۱۳۹۷)

Modern landfill

Source: Adapted from National Energy Education Development Project (public domain)

شیرابه مکان دفن کهربا

کمپوستر خانگی

windrow composting

Passively Aerated Compost Piles

in vessel composter

Bin composter

تفکیک زباله شهری در کشورهای مختلف

پرتغال

ایرلند

Everybody hurts sometimes

If you're

8000.

L

استاد

اوساکا ڙاپن

نیو کاصل آپون تائیں انگلیس

آلمان

اوهايو آمريكا

شانگهای چین

توکیو ڈاپن

W20

جمهوری چک

آردزانتین

more awesome pictures at [THEMETAPICTURE](#)

[memecenter.com](#)

Uber Humor

Okay, I might have you, but they are not interested

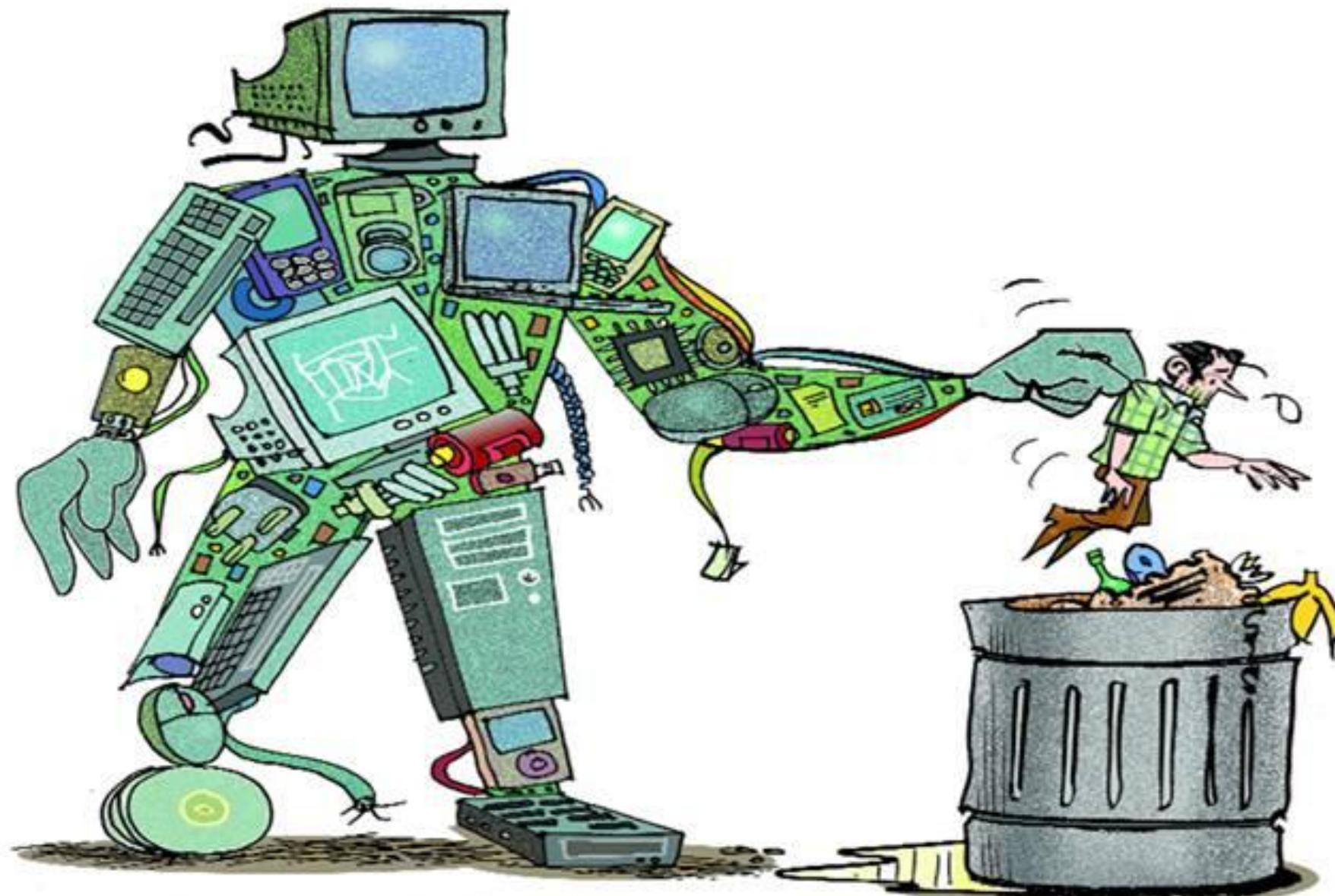

جایگاه دولت و مجلس

جایگاه شهرداری ها

نقش آموزش و فرهنگ سازی

با سپاس

از حسن توجه شما سپاسگزارم

